

De MINA-raad – de gemeentelijke milieu- en natuurraad

De gemeentelijke MINA-raad (milieu- en natuurraad) is een semi-verplichte adviesraad. Een gemeente is niet verplicht om een milieuraad op te richten, tenzij ze een samenwerkingsovereenkomst met de Vlaamse overheid afsloot. Ook als de gemeente beslist om een milieubeleidsplan te schrijven (niet verplicht), moet zij advies inwinnen.

De MINA-raad heeft adviesbevoegdheid voor alle aangelegenheden die te maken hebben met het gemeentelijk én intergemeentelijk milieu- en natuurbeleid en met duurzame ontwikkeling. In gemeenten die een samenwerkingsovereenkomst ondertekenden geeft de MINA-raad ook advies over de gemeentelijke begroting en begrotingswijzigingen voor milieu.

a) Bestaansreden van de MINA-raad

Een gemeentelijke milieuraad is wettelijk niet verplicht. Er kan uiteraard een milieuraad opgericht worden op basis van de algemene artikelen in het gemeentedecreet.

Bovendien zijn er een aantal situaties waarin de gemeente wel wettelijk verplicht wordt om een milieuraad op te richten of minstens om advies te vragen. Vandaar dat we spraken van semi-verplichte adviesraden

De Samenwerkingsovereenkomst “Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling 2008-2013”¹

De Samenwerkingsovereenkomst is een vrijwillige overeenkomst die een gemeente of provincie kon afsluiten met de Vlaamse Overheid op vlak van milieu. Meer dan 90% van de Vlaamse gemeenten deed dit². De huidige regeling geldt tot eind 2013. Wat de toekomst brengt, is nog niet echt duidelijk.

De overeenkomst werd van kracht op 1 januari van het jaar waarin de lokale overheid de overeenkomst ondertekende. In ruil voor het uitvoeren van een aantal acties krijgt zij financiële en inhoudelijke ondersteuning van de Vlaamse Overheid.

De gemeente kon zelf kiezen welk ambitieniveau ze wenst te behalen: het basis- of het onderscheidingsniveau. Hiernaast bestaat de mogelijkheid een aantal milieu- of natuurgerelateerde projecten uit te voeren.

De overeenkomst bestaat uit tien thema's waarbij telkens wordt aangegeven wat een gemeente minstens moet doen binnen het basisniveau en binnen het onderscheidingsniveau, en wat mogelijke projecten zijn die in aanmerking konden komen voor subsidies. Voor 2013 is er geen projectenveloppe meer voorzien.

¹ Meer info op: http://www.lne.be/doelgroepen/lokale-overheden/so_2008-2013

² De lijst met gemeenten die intekenden is terug te vinden op http://www.lne.be/doelgroepen/lokale-overheden/so_2008-2013/meer-informatie/hoe-scoort-uw-gemeente/documenten-overzichten/so_Intekeningen_2012_20120820.pdf

De thema's zijn:

Instrumentarium
Mobiliteit
Natuur
Bodem
Water

Energie
Afval
Milieuverantwoord productgebruik
Duurzame ontwikkeling
Hinder

Wanneer gemeenten de overeenkomst ondertekenen zijn zij niet verplicht om een milieubeleidsplan op te stellen, maar kunnen zij op onderscheidingsniveau er wel voor kiezen om dit te doen.

Het Milieudecreet van 5 april 1995³

In het decreet lezen we:

De gemeenteraad kan in de loop van de tweede helft van het jaar dat volgt op de verkiezingen voor de gemeenteraad een gemeentelijk milieubeleidsplan vaststellen met het oog op de bescherming en het beheer van het milieu op het grondgebied van de gemeente. Het ontwerpplan wordt opgesteld door het college van burgemeester en schepenen. Bij het ontwerpen van het plan worden de naar zijn oordeel meest belanghebbende overheidsorganen, instellingen en privaatrechtelijke organisaties betrokken.

In een besluit van de Vlaamse Regering van 14 juni 2002 wordt beschreven dat het college deze te consulteren instanties verenigt in een gemeentelijke milieuraad (behalve in gemeenten met minder dan 5000 inwoners).

De noodzaak van het inrichten van een gemeentelijke milieuraad hangt dus af van de beslissing van de gemeenteraad of er al dan niet een milieubeleidsplan geschreven wordt. Een apart milieubeleidsplan is dus niet verplicht, en zal het ook in de toekomst niet worden. De Vlaamse overheid heeft immers in het planlastendecreet het initiatief genomen om de planlast voor de lokale overheden te verminderen.

b) Samenstelling en werking van de MINA-raad (volgens de Samenwerkingsovereenkomst)

In het samenwerkingsakkoord wordt een heel artikel gewijd aan de samenstelling en werking van de gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur:

Art. 4.1. Algemeen

Volgende bepalingen gelden onverminderd het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en de uitvoeringsreglementering ervan.

De gemeente beschikt ten laatste 6 maanden na het ondertekenen van deze overeenkomst over een gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur, hierna milieuraad genoemd,

1° die de gemeente adviseert over het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid:

- hetzij op verzoek van het college van burgemeester en schepenen of van de gemeenteraad;
- hetzij op verzoek van de bevoegde schepenen van leefmilieu;
- hetzij op eigen initiatief.

2° die eventueel andere acties uitvoert, op niet dwingend verzoek of uit eigen beweging.

³ De gecoördineerde tekst is terug te vinden op :<http://navigator.emis.vito.be/milnav-consult/consultatieLink?wettekstId=308&appLang=nl&wettekstLang=nl>

Deze milieuraad is een belangrijke actor in het creëren van een draagvlak voor het gemeentelijke milieu- en natuurbeleid en in het stimuleren van het maatschappelijke debat met betrekking tot dit gemeentelijke milieu- en natuurbeleid.

Gemeenten met minder dan 5000 inwoners worden aangeraden een milieu- en adviesraad op te richten, maar zij kunnen bij intekening gemotiveerd een afwijking voor deze bepaling voorstellen.

Art. 4.2. Statuten

De gemeenteraad bepaalt de statuten. In deze statuten worden ten minste de algemene werking en de samenstelling bepaald.

Art. 4.3 Bevoegdheden

De milieuraad zal om advies worden gevraagd over aangelegenheden die te maken hebben met het gemeentelijke en intergemeentelijke beleid inzake leefmilieu, natuur en duurzame ontwikkeling.

Daarnaast heeft de raad het recht om op eigen initiatief over alle beleidsdossiers, waarvan zij vindt dat er milieu- en/of natuurbelangen in het geding zijn, advies uit te brengen aan de gemeenteraad of het College van burgemeester en schepenen, hierna de gemeente te noemen.

De milieuraad wordt in ieder geval om advies gevraagd:

1° bij het opstellen van een ontwerp van milieubeleidsplan en de rapportering in het kader van deze overeenkomst;

2° over de gemeentelijke begroting en begrotingswijzigingen voor milieu, voor zover dit niet al is vergezeld van de jaarlijkse rapportering waarover de milieuraad advies gaf.

Art. 4.4 Adviesvraag en adviesverlening

Om de adviesfunctie van de milieuraad mogelijk te maken, zal de gemeente aan de milieuraad de agenda's en de verslagen van de gemeenteraden en de nodige informatie om advies uit te brengen bezorgen.

De gemeente zal de adviesvragen steeds schriftelijk stellen.

De adviestermijn voor de adviesaanvragen bedraagt minimaal een maand. In onderling overleg kan hiervan afgeweken worden.

Het advies bevat, naast een duidelijk standpunt of een herformulering, een omstandige motivering. Het advies van de milieuraad maakt steeds deel uit van het desbetreffende dossier.

De gemeente brengt de milieuraad binnen drie maanden na de aflevering van het advies op de hoogte van het gevolg dat aan een advies werd gegeven of zal gegeven worden. Als het niet gevolgd wordt, geeft de gemeente een motivering.

Art. 4.5 Samenstelling

De milieuraad bestaat uit stemgerechtigde leden, niet-stemgerechtigde leden en waarnemers. De gemeenteraad bepaalt de samenstelling van de milieuraad.

1° Stemgerechtigde leden

De volgende instanties en/of organisaties worden uitgenodigd: de milieu- en natuurverenigingen, de erkende wildbeheereenheden, de onderwijsinstellingen, de sociaal-culturele organisaties en vormingsorganisaties, alsook beroepsgroepen en/of –organisaties. De gemeenteraad bepaalt het

totale ledenaantal, waarbij de grootte van de gemeenteraad richtinggevend kan zijn, en het aantal stemgerechtigden per organisatie.

Ten minste een derde van de milieuraad bestaat uit leden van een milieu- en natuurvereniging. Indien het niet mogelijk is om te komen tot deze vertegenwoordiging (omdat in de gemeente bijvoorbeeld maar 1 milieuvereniging actief is), dan kan de gemeente ook niet-erkende milieu- en natuurverenigingen in dit quotum meetellen mits akkoord van de milieuraad. Niet-erkende milieu- en natuurverenigingen zijn verenigingen die natuur en milieu als nevendoelelstelling hebben, zoals de Fietzersbond vzw of een plaatselijke actiegroep.

Ook mannen en vrouwen zijn voor ten minste een derde vertegenwoordigd. De diverse geledingen dienen hier rekening mee te houden. Deze berekeningen geschieden op basis van het totaal aantal stemgerechtigde leden.

De milieuraad kan inwoners op grond van criteria zoals deskundigheid, inzet of positieve interesse als stemgerechtigde leden coöpteren binnen de door de gemeenteraad gestelde grenzen. De hierboven vermelde evenwichten mogen hierbij echter niet in het gedrang komen.

2° Niet-stemgerechtigde leden

Daarnaast kunnen volgende personen als niet-stemgerechtigd lid deel uitmaken van de raad:

- de schepen(en);
- de gemeentelijke ambtenaren;
- politieke mandatarissen of een door elke fractie in de gemeenteraad aangewezen persoon.

Niet-stemgerechtigde leden kunnen deelnemen aan de discussies. Deze personen kunnen geenszins drukken op het formuleren van het advies. De onafhankelijke werking van de milieuraad mag hierdoor niet in het gedrang komen.

Het aantal niet-stemgerechtigde leden bedraagt maximaal de helft van het aantal stemgerechtigde leden.

3° Waarnemers

De milieuraad kan zelf beslissen om waarnemers, op basis van deskundigheid uit te nodigen. De waarnemers kunnen deelnemen aan de discussies.

4° Voorzitter en secretaris

De voorzitter en de secretaris worden door (maar niet noodzakelijk uit) de stemgerechtigde leden verkozen. Noch de burgemeester, noch de schepen, noch een vertegenwoordiger van een politieke fractie, noch een ambtenaar werkzaam op gemeentelijk niveau kan voorzitter worden van de milieuraad.

De milieuraad kan vooraf vaststellen dat bepaalde vergaderingen van de milieuraad toegankelijk zijn voor iedere inwoner en daarvoor een algemene oproep lanceren. In dit geval spreken we van een 'open' milieuraad of participatieraad. De inwoner die gebruik maakt van dit open karakter van de milieuraad, neemt deel aan de vergaderingen als niet-stemgerechtigd lid.

Art. 4.6 Werking en ondersteuning

De milieuraad vergadert zo dikwijls als de zaken die tot zijn bevoegdheid behoren het vereisen en ten minste tweemaal per jaar.

De milieuraad kan een huishoudelijk reglement opstellen. Dit wordt ter bekrachtiging aan de gemeenteraad voorgelegd. Hieraan kan een afsprakennota worden toegevoegd waarin de samenwerking en de ondersteuning tussen gemeente en milieuraad nader worden bepaald.

De gemeente stimuleert de werking van de milieuraad door voldoende financiële, logistieke en educatieve ondersteuning te verlenen. Het gaat ten minste om het ter beschikking stellen van een lokaal, een gemeentelijke ambtenaar ter ondersteuning van de secretaris en minimale werkingsmiddelen. Het budget is aangepast aan de taken die de gemeente aan de adviesraad opdraagt of de activiteiten die de milieuraad vrijwillig uitvoert.

Art. 4.7 Samenwerking met andere adviesraden

Er wordt naar gestreefd om intensief samen te werken met andere lokale adviesraden, bijvoorbeeld door het organiseren van gezamenlijke thematische vergaderingen of door het organiseren van een jaarlijkse gezamenlijke start- en evaluatievergadering van alle raden samen. Ook de samenwerking met milieuraden op andere bestuursniveaus wordt nagestreefd.

Art. 4.8 Jaarverslag

De milieuraad stelt een jaarverslag op. In dat jaarverslag komen ten minste de volgende elementen aan bod:

- 1° de samenstelling (namen, vertegenwoordigers van .../burgers, stemgerechtigd/niet-stemgerechtigd, vaste waarnemers, functie binnen de milieuraad);
- 2° de financiële, logistieke, informatieve en educatieve ondersteuning door de gemeente;
- 3° een schematisch overzicht van de data van de vergaderingen en de belangrijkste agendapunten;
- 4° een schematisch overzicht van alle uitgebrachte adviezen: onderwerpen en aard, gevolgen, respons van de gemeente;
- 5° andere activiteiten (bijv. gevoerde sensibilisatieacties).

Dit jaarverslag en alle stukken, met inbegrip van eventuele minderheidsstandpunten zijn openbaar. Na goedkeuring binnen de milieuraad ligt het jaarverslag ter inzage op de milieudienst.

c) [Waarom als UNIZO-vertegenwoordiger in de MINA-raad zetelen ?](#)

De **samenwerkingsovereenkomst** bevat een aantal thema's waar de gemeente actie moet ondernemen en die ook belangrijk zijn voor ondernemers.

- *Afval:*
ondernemersvriendelijke oplossingen voor selectieve inzameling, toegankelijkheid containerparken
- *Milieuverantwoord productgebruik:*
de lokale ondernemer als leverancier duurzame producten
- *(milieu)hinder:*
hinderklachten, geluidshinder, geurhinder, hinderlijke inrichtingen
- *Energie:*
lokale ondernemers als leveranciers voor duurzame energie-investeringen

- *Mobiliteit:*
het integreren van milieu in het mobiliteitsbeleid
- *Duurzame ontwikkeling:*
aandacht voor maatschappelijk verantwoord ondernemen in het gemeentelijk aankoopbeleid.

Specifieke UNIZO-aandachtspunten zijn:

- *Containerpark toegankelijk voor ondernemers*
UNIZO vraagt elk gemeentebestuur het lokaal containerpark open te stellen voor afvalstoffen van kleine bedrijven en zelfstandige ondernemers voor zover die afvalstoffen qua aard, samenstelling en hoeveelheden vergelijkbaar zijn met huishoudelijk afval. Hiervoor zouden de gemeenten dezelfde tarieven hanteren als voor particulieren. Onderzoeken in opdracht van OVAM leren ons dat circa 55% van de Vlaamse gemeenten met containerpark KMO's en handelaars toelaten met één of meer afvalfracties op het gemeentelijk (of intercommunaal) containerpark mits respect voor een aantal randvoorwaarden.
- *Duurzaamheidsclausules in openbare aanbestedingen*
UNIZO hecht belang aan duurzaam ondernemen. Dikwijls vertalen gemeenten dit in sociale of duurzaamheidsclausules in het aanbestedingsbeleid van de gemeente. Deze clausules mogen er echter niet op gericht zijn om enkel sociale economieprojecten te bevoordelen. Of overheidsopdrachten en –aanbestedingen enkel toegankelijk te maken op basis van het bezitten van bepaalde label. Een procedure waarbij een bedrijf op een eenvoudige manier kan aantonen dat het voldoet aan de duurzaamheids- of sociale doelstellingen van de gemeente is te verkiezen boven het uitsluiten van lokale ondernemers op basis van het ontbreken van labels of certificaten.

Wat wordt er van de UNIZO-vertegenwoordiger verwacht ?

- Regelmatig verslag uitbrengen over de werking van de raad aan het lokaal UNIZO-bestuur en overleg bij belangrijke knelpunten.
- Attent zijn voor het ondernemersbelang in de verschillende aspecten van het gemeentelijk milieubeleid.
- Vermijden dat de MINA-raad het advies opeist bij het toekennen van vergunningen aan ondernemingen.
- Aandacht hebben voor en initiatief nemen met betrekking tot mogelijke initiatieven die voortvloeien uit het overleg van de MINA-raad, bijvoorbeeld informatieavonden over energiezuinige maatregelen, maatschappelijk verantwoord ondernemen
- Promoten en samenwerking zoeken voor UNIZO-initiatieven zoals “Met belgerinkel naar de winkel”, informatieavonden rond energiebesparende maatregelen, lokale UNIZO-initiatieven zoals duurzame winkeltassen,